

Innhold

Forord	5
Innledning	15
Del 1 Gruppedynamikk i idrett	16
Del 2 Lederskap i idrett	17
Del 1	
GRUPPEDYNAMIKK I IDRETT	21
Kapittel 1	
Ulike typer grupper	23
Hva er en gruppe?	24
Kriterier for en sosial gruppe	26
Gruppemedlemskap	28
Om å undersøke grupper	29
Typer av grupper	29
Primærgruppe og sekundærgruppe	29
Formelle og uformelle grupper	30
Referansegrupper og medlemskapsgrupper	31
Jeg-grupper og vi-grupper	32
Gruppe eller team	33
Hva er en idrettsgruppe	33
En modell for idrettsgrupper	35
Kapittel 2	
Sosial påvirkning	36
Gruppepress	37
Konformitet	38
Ettergivenhet	39
Lydighet	41

Innhold

Kapittel 3

Gruppeutvikling og gruppesosialisering	43
Lineære modeller	44
Pendelmodeller	49
Bions modell for gruppeemosjonalitet	50
Sykliske modeller	53
Gruppesosialisering	55
Sosialiseringprosesser	56
Sosialiseringstadier	58
Utskiftninger	59

Kapittel 4

Gruppeoppgaven og territorier	62
Gruppeoppgaven	63
Steiners oppgavekategorisering	63
Carron og Chelladurais klassifikasjon av idrettsaktiviteter og koordineringsmetoder	66
Gruppestørrelsen	68
Gruppestørrelse og oppgaven	69
Gruppeterritorier	70
Hjemmebanefordelen	71

Kapittel 5

Å sette mål i grupper	75
Gruppemål	76
Hvem bestemmer målene?	77
Ulike typer mål	78
Effekten av målsetting	78
Hvorfor mål har en positiv effekt	79
Målsettingsprosessen	81
Målsetting	81
Iverksettelse	86
Evaluering	87
Retningslinjer for gode mål	87
Vanlige problemer i målsettingsarbeid	91

Kapittel 6

Grupprestasjoner	92
Steiners modell for gruppeeffektivitet	93
Steiners modell i en idrettssammenheng	96
Når $1 + 1 = 3$	97

Koordinering i idrett	97
Felles delte modeller i idrett	98
En modell for koordinering og felles delte modeller i idrett	100
Kapittel 7	
Sosial fasilitering	104
Zajoncs handlingsteori om sosial fasilitering	106
Hvorfor oppstår sosial fasilitering?	107
Konsekvenser for trenere	109
Publikum kan gi «choke-effekt»	110
Kapittel 8	
Sosial loffing	111
Teoretiske perspektiver på sosial loffing	114
Den kollektive innsatsmodellen	116
Persepsjon av sosial loffing	117
Forskning på sosial loffing	118
Gruppe faktorer og sosial loffing	119
Lederskap	121
Personlige faktorer og sosial loffing	121
Sosial loffing og sosial fasilitering – en integrasjon	122
Hva kan trenere gjøre for å minske sosial loffing?	123
Sosial kompensering og Köhler-effekten	124
Kapittel 9	
Roller i grupper	126
Rolledifferensiering	127
Rollefunksjoner	128
Funksjonelle roller og teamroller	129
Læring av roller	131
Rolleutførelse	133
Rolleklarhet og rolletvetydighet	134
Rolleaksept og rolletilfredshet	137
Rollebelastning og rollekonflikter	138
Uformelle roller i grupper	139
Kulturelle arkitekter	141
«Råttent eple-effekt» i en gruppe	143
Roller, posisjon og status i grupper	146
Tiltrekningsstrukturer	148
Sosiometrisk differensiering	149

Innhold

SYMLOG	150
SYMLOG-dimensjonene	150
Felttdiagram	152
Kapittel 10	
Gruppenormer	155
Gruppenormer	156
Hvordan normer oppstår og utvikles	157
Normstabilitet	158
Normer i idrettsgrupper	159
Kapittel 11	
Sosial identitetsteori	161
Det minimale gruppeparadigmet	162
Sosial identitet – selvkategorisering og gruppeidentifisering	163
Gruppeprototype	165
Kapittel 12	
Gruppekohesjon	167
Carrons kohesjonsmodell	169
Utvikling av kohesjon	170
Kartlegging av kohesjon	171
Hva påvirker kohesjonen	173
Sammenhengen mellom kohesjon og prestasjon i idrett	179
Fører kohesjon til bedre prestasjoner?	180
Oppsummering av forholdet mellom kohesjon og prestasjon	181
Kan kohesjonen bli for høy?	182
Gruppetenkning	183
Hvordan øke gruppekohesjonen?	184
Kapittel 13	
Kollektiv mestringstro	188
Effekter av kollektiv mestringstro	190
Kilder til kollektiv mestringstro	191
Tiltak for å øke kollektiv mestringstro	196
Kapittel 14	
Motivasjonsklima i idrettsgrupper	199
Oppgaveorienterte og egoorienterte utøvere	200
Mestringsorienterte og prestasjonsorienterte klimaer	201
TARGET – en modell for endring av motivasjonsklima	204

Kapittel 15

Subgrupper	206
Hva er en subgruppe?	207
Konsekvenser av subgrupper i et team	209
Hva kan treneren gjøre med subgrupper?	209

Kapittel 16

Kommunikasjon	211
Systemisk forståelse av kommunikasjon	214
Kommunikasjonsstruktur	220
Intrateamkommunikasjon	222
Forskning på intrateamkommunikasjon	223
Johari-vinduet – en kommunikasjonsmodell	224
Om å gi og motta feedback	227
Ulike «vinduer» og personlig stil	228

Kapittel 17

Humor i grupper	231
Humorteorier	232
Humorklima i grupper	234
Adaptiv humor	235
Maladaptiv humor	235
Humorspredning i en gruppe	236
Hvordan utvikle et positivt humorklima	237

Kapittel 18

Intrateamkonflikt	238
Ulike typer konflikter	239
Konflikthåndteringsstrategier	240
Konsekvenser av konflikt	240
Konflikthåndteringskompetanse i teamet	241
Treners konflikthåndtering	242

Kapittel 19

Kollektiv kollaps i idrett	243
Utløsende kritiske hendelser	245
Forebygging av kollektiv kollaps	246
Tiltak for å forebygge kollektiv kollaps	246

Innhold

Kapittel 20

Teamresiliens	248
Gruppestruktur	250
Mestringstilnærming	250
Sosial kapital	250
Kollektiv mestringstro	251

Kapittel 21

Teambygging	252
Direkte eller indirekte teamutvikling	254
Teambygging – en systematisk og strukturert tilnærming	255

Kapittel 22

Teamkultur	259
Hva er teamkultur	260
En felles kultur eller mange små kulturer	261
Teamkulturens innhold	262
Kulturuttrykk eller artefakter	263
Kulturinnholdet	264
Kulturendringer	266
Planlagt kulturendring	266
Prestasjonskultur	268
Hvordan skape en prestasjonskultur	269

Del 2

LEDERSKAP I IDRETT	271
---------------------------------	-----

Kapittel 23

Trener og leder	273
Treneren som leder	274
Hvor viktig er treneren?	276
Krav til treneren	277
Trenerens jobb	278
Trener og maktutøvelse	280
Trener og menneskesyn	283
Ichak Adizes' lederroller	285
Adizes' roller som innfallsvinkel til trenerrollen	285
Utøverledelse	286

Kapittel 24

Perspektiver på ledelse	288
Treneren i lys av utvalgte lederteorier	289
Universelle lederteorier	289
Trekkteorier	289
Atferdsteorier	291
Situasjonsteorier	292
Fiedlers samspillsteori	292
Sti-mål-teorien	295
Ledergitteret til Blake og Mouton	296
Hersey og Blanchards situasjonsbestemte ledelse	298

Kapittel 25

Beslutninger og opplevd rettferdighet	302
Beslutningsteori	303
En normativ beslutningsmodell for trenere	303
Opplevd rettferdighet	307
Konsekvenser av opplevd urettferdighet	309
Tiltak for å sikre god prosedyrerettferdighet	310
Hills modell for teamledelse	310

Kapittel 26

Nyere perspektiv på ledelse	313
Transaksjonsledelse	314
Transformasjonsledelse	315
Lederskap basert på karisma	317
Identitetsbasert ledelse	319
Tre R-er i identitetslederskap	321
Tjenerledelse	322
Tjenerledelse i idrett	324

Kapittel 27

Multidimensjonal lederteori for idrett	325
Foreskrevet treneratferd	326
Situasjonelle karakteristika	327
Foretrukket treneratferd	327
Utøveres karakteristika	328
Treners atferd	328
Treners karakteristika	329
Ledelsesskala i idrett	330
Forskning på treneratferd med utgangspunkt i LSS	331

Innhold

Kapittel 28

Trenerens mestringstro	335
Dimensjoner i trenerens mestringstro	336
Kilder til trenerens mestringstro	337
Konsekvenser av trenerens mestringstro	339
Tiltak som kan styrke og øke trenerens mestringstro	340

Kapittel 29

Destruktiv ledelse i idrett	341
Den giftige triangelen	344
Destruktive trenere	344
Påvirkelige utøvere	345
Et understøttende miljø	345

Referanser	347
-------------------------	-----

Stikkord	371
-----------------------	-----